

Тема 5. Італія (Італійська Республіка)

План

- 5.1. Загальна характеристика соціально-економічного розвитку країни.
- 5.2. Туристичні центри країни.

5.1. Загальна характеристика соціально-економічного розвитку країни

Загальні показники. Площа території 301,3 тис. км., населення 57,1 млн. осіб. Столиця Рим (рис. 5.1). На території Італії розташовані дві карликові держави: Республіка Сан-Марино й держава-місто Ватикан як центр римо-католицької церкви. Італія – республіка. Чинна Конституція Італійської Республіки, ухвалена 22 грудня 1947 р.; набрала чинності 1 січня 1948 р.

Глава держави – президент республіки, який обирається на спільному засіданні двох палат парламенту за участі представників областей. Строк повноважень президента – 7 років. Обов'язки президента в усіх випадках, коли він неспроможний їх виконувати, покладаються на голову сенату.

Законодавчий орган – парламент, який складається із двох палат: палати депутатів і сенату республіки. Згідно з Законом про вибори, ухваленим 4 серпня 1993 р., в Італії запроваджено змішану виборчу систему. Законом про вибори в палату депутатів передбачається, що голосування проводиться протягом одного дня за уніномінальною системою в один тур. 475 депутатських місць (75 відсотків) розподіляються на основі виборів в одномандатних округах за мажоритарною системою відносної більшості, 155 депутатських місць – за пропорційною системою.

Геополітичне положення Італія розташована на півдні Європи, займає Апеннінський півострів, острови Сицилія, Сардинія, Ельба та ін.

На півночі межує з Австрією (довжина кордону 430 км) і Швейцарією (740 км), на північному заході – із Францією (488 км), на північному сході – зі Словенією (199 км). Омивається на сході Адріатичним морем, на заході – Лігурійським і Тірренським, на півдні – Іонічним та Середземним морями.

Італія — морська держава. Близько 80% державних кордонів омиває Середземне море, що сприяє вигідним міжнародним зв'язкам. Перевезення міжнародних вантажів здійснюється через порти Генуя, Венеція й Трієст .

Населення. Більшість населення становлять італійці (94,1%), сардинці (2,7%), ретороманці (1,3%) та інші національності (1,9%). Національні меншини, у своїй більшості, проживають у прикордонних районах уздовж Альпійських гір.

Рис. 5.1. Карта Італії

Офіційною мовою країни є італійська. Англійську й французьку розуміють майже скрізь у готелях, ресторанах, у туристичних бюро. Німецьку — у першу чергу, у курортних зонах на півночі.

Переважає більшість віруючого населення – католики (83,2%). Церква в Італії відокремлена від держави. Однак, вона має величезний вплив на життя

італійців. Середня щільність населення — 190 осіб/км.кв. За цим показником Італія займає п'яте місце в Європі й перше — серед країн Південної Європи. Найщільніше заселені рівнини Ломбардії й Лігурії, де найсприятливіші умови для інтенсивного землеробства й розвитку промисловості. Тут щільність населення перевищує 300 осіб/км. У країні переважає міське населення (77%), основна частина якого проживає в Північній Італії, особливо на Паданській рівнині.

Для Італії характерна значна еміграція як у заокеанські країни — Канаду, Аргентину, Бразилію, так і в сусідні — Німеччину, Францію, Швейцарію. Усього від кінця ХІХ ст. з Італії виїхало майже 30 млн. осіб. Основною причиною цього було аграрне перенаселення та значне безробіття, яке не зменшилось й у період дев'яностих років ХХ ст.

Природно-ресурсний потенціал. Італія бідна на корисні копалини. Найбільше значення мають поклади сірки, ртуті та мармуру. Ліси вкривають близько 1/5 площі. Здебільшого це альпійська зона. Величезними є рекреаційні ресурси. Природні умови Італії забезпечують широкі можливості для вирощування різноманітних сільськогосподарських культур: винограду, цитрусових, маслин, овочів тощо. Цьому сприяють субтропічний середземноморський клімат Півдня Італії, а також перехідний клімат від субтропічного до помірного, що охоплює територію Північної частини країни й, зокрема, Паданської рівнини.

Серед паливно-енергетичних ресурсів важливе значення має кам'яне вугілля, що знаходиться в Сардинії й Тоскані, але його низька якість спричинила до майже цілковитого припинення видобутку після закриття сардинських шахт у 1972 р. Тому вугілля імпортується, в основному, зі США, країн ЄС та Центрально-Східної Європи. Родовища природного газу зосереджені в долині річки По, у центрі Апеннінського півострова, на острові Сіцілія й на континентальному шельфі. Однак запаси його невеликі. Тут знаходяться значні ресурси водної й геотермальної енергії. Після Другої світової війни більше половини електроенергії вироблялось в Італії на ГЕС.

Однак до кінця ХХ ст. її обсяги значно знизились, склавши всього одну п'яту загального виробництва.

Родовища поліметалічних руд (цинк, свинець, срібло й інші метали) знаходяться в Східних Альпах і на острові Сардинія. За запасами ртутної руди Італія займає одне з перших місць у світі (Тоскана). У Центральній Італії є значні запаси марганцевих руд.

Італія володіє потужною нафтопереробною промисловістю, яка задовольняє не лише внутрішні потреби, значна кількість нафтопродуктів експортується в сусідні європейські країни.

Структура економіки. Чорна металургія майже повністю зорієнтована на використання імпоротної сировини (залізної, марганцевої руди, руд легованих металів), металобрухту. Тому великі металургійні підприємства (комбінати повного циклу) розміщені в портових містах Генуї, Неаполі, Маранто, куди морем доставляється необхідна сировина. Розміщення галузей кольорової металургії має свою специфіку. Так, виробництво міді, цинку та алюмінію зосереджене переважно в Північній частині Італії, свинцю – на південно-західній частині острова Сардинія, ртуті – у Тоскані. За кількістю виплавленої ртуті Італія займає одне з перших місць у світі. Італійська кольорова металургія відома у світі виробництвом магнію, цинку й алюмінію. Сировина для продукування магнію поширена майже повсюдно.

Машинобудування. Основна кількість підприємств цієї галузі розміщена на Півночі, де в достатку кваліфікованої робочої сили, а також надійне сусідство з індустріально розвиненими країнами, що входять до Європейського Союзу. У структурі галузі домінує транспортне машинобудування: виробництво легкових автомобілів, локомотивів і вагонів, двигунів для суден та авіації. Суднобудівна промисловість розвивається в Генуї, Трієсті.

Хімічна промисловість спеціалізується на випуску хімічних волокон, барвників, засобів захисту рослин, мінеральних добрив. Сировиною для цих

виробів служить розмаїта місцева сировина, а також імпортна нафта, газ, апатити.

Легка промисловість має розвинену текстильну, взуттєву та швейну галузі, продукція яких популярна не лише на внутрішньому, а й на зовнішньому ринках.

Серед галузей харчової промисловості найрозвиненішими є борошномельна, що розміщена у всіх великих центрах і портових містах Італії. На півдні чимало підприємств виробляють не лише муку, але й макарони, за випуском яких Італія займає перше місце у світі. Дуже розвинена в країні консервна промисловість, яка переважно базується на переробці фруктів, овочів, зокрема, помідорів. Італія відома у світі як виробник оливок і оливкової олії.

Сільське господарство має землеробський напрямок. Головною галуззю є рослинництво, що виробляє три п'ятих товарної продукції. Важливою галуззю рослинництва є овочівництво. Найбільше вирощують томатів в областях Кампанія й Апулія. Італію називають "першим садом Європи". Серед фруктових (щорічно вирощується 20 млн. т.) переважає вирощування яблук, груш, апельсинів, персиків, черешень. Найпродуктивніші фруктові сади ростуть на північному сході в передгір'ях Альп і Апеннін. На півдні поширені мигдаль, грецькі горіхи, фундук. Важливе місце в сільському господарстві традиційно займає виноградарство.

5. 2. Туристичні центри країни

Італія являє собою туристський продукт вищого ступеня досконалості: міжнародна статистика відводить їй почесне місце в п'ятірці найбільш розвинених із погляду туризму країн світу, оскільки на вказану країну припадає 6% усього туристичного «обороту» нашої планети.

Туристичні райони країни та передумови їхнього розвитку. Географія міжнародного туризму дуже розмаїта. Найбільша кількість відвідувачів (близько 60%) припадає на чотири туристичні райони – Венето, Трентіно-

Альто-Адідже, Тоскана й Лаціо, де знаходяться гірські ландшафти, привабливі морські пляжі, архітектурні пам'ятники високої пізнавальної цінності. Існуюча готельна база Італії цілком придатна для потреб як внутрішнього, так і міжнародного туризму. За кількістю місць, рівнем їхнього комфорту Італія займає друге місце у світі й перше – у Європі.

Усесвітньо відомими й найбільш популярними в іноземних відвідувачів є туристичні центри Венеції, Рима, Неаполя, Генуї, Флоренції. Щорічно Італію відвідує близько 30 млн. туристів. Туризм є високоприбутковою галуззю економіки. Доходи від міжнародного туризму сягають майже 9% вартості італійського експорту. Країна має позитивне сальдо потоків туристів – близько 15 млрд. доларів доходу щорічно.

Основні центри туризму. **Венеція** – місто-музей, історичний центр якого розташований на 118 островах Венеціанської лагуни, розділених 150 каналами й протоками, через які перекинуто близько 400 мостів (зокрема, Ріальто й так званий міст Зітхань, обидва побудовані в кінці XVI століття).

Острівна Венеція – морський курорт, центр міжнародного туризму світового значення, місце проведення міжнародних кінофестивалів, художніх виставок. Внутрішньоміські перевезення на моторних судах, гондолах, баржах. Уздовж каналів і вузьких кривих вулиць розташовано багато декорованих церков, палаців. На центральній площі Сан-Марко – собор (IX–XV століття), Стара бібліотека Сан-Марко (XVI століття), будівлі релігійних братств (скоул), монастирі. Місто й лагуна включені в список Світової спадщини. Основними пам'ятками є собор Палац дожів (XIV–XV ст.), монастирі і споруди скоул (релігійних брацтв). Щороку проводяться Міжнародний кінофестиваль і карнавал. На острові Мурено – музей скла. У галереї Академії мистецтв – колекція Гутгенхейма (сучасне мистецтво, картини XX ст.).

Ремісничче виробництво художніх виробів зі скла (острів Мурано, музей мережив (острів Бурано), мозаїки. Промислово-портова частина Венеції – материкова.